

A POLITIKAI TUDOMÁNYOK MŰVELŐINEK ORSZÁGOS TANÁCSKOZÁSA

Az év első hónapjában, 13-ától 15-éig, Belgrádban három napon át értekeztek politikai rendszerünk időszerű kérdéseiről az ország politológusai. A seregszemle zárórészében a köztársasági és Tartományi Politológus Egyesületek küldöttei megtartották a Jugoszláv Politológus Egyesületek Szövetségének III. tisztújító kongresszusát, ezért is szerepelt a tudományos tanácskozáson a két főtéma egyikeként a politikai tudományok helyzetének, fejlettségének és eredményeinek felmérése országos viszonylatban és a JPESZ egyesületein belül is.

Mégis, a központi kérdés a szocialista öngazgatású demokrácia politikai rendszere időszerű kérdéseinek megvitatása volt. A vitát Edvard Kardelj elvtárs ismert tanulmányának nemcsak figyelembe vétele, de az általa felvetett lehetőségek és az irántuk támasztott elvárások körvonalazása jellemezte.

A tudományos tanácskozáson még két kérdést vitattak meg bizottsági munkában, kerekasztal beszélgetés keretében: A felelősség elve, különös tekintettel a küldöttrendszerre és A kommuna helye és szerepe a szocialista öngazgatású demokrácia politikai rendszerében.

Kétségtelen, hogy a politikai tudományok művelése egészében véve és országos viszonylatban jelentős eredményeket hozott. Mégis, művelőik nem kis hányadára jellemző még mindig a JKSZ X. kongresszusán elhangzott, a társadalomtudományok egészére vonatkozó bíráló megállapítás, nevezetesen, hogy sekélyes akademizmusukban a meglévő helyzet magyarázásával foglalkoznak, s nem rendelkeznek kellő alkotó erővel a meglévő túlhaladására, a tudományos meglátás jövőbemutató eredményeinek létrehozására. Mostani társadalmi helyzetünk, amikor a társadalmi viszonyaink egészének továbbfejlesztése érdekében a már kialakult öngazgatási viszonyok megkövetelik a politikai rendszer továbbfejlesztését, a politikai tudományok művelői számára nagy kihívást jelent, de egyben lehetőséget is a politikai tudományok affirmálására.

A sok kérdés közül, amelyet az előterjesztett beszámolók és a tanács-

kozás vitája tárgyalt csak két kérdéskörre utalunk. Az egyik az érdekek pluralizmusa és a pluralizmus általában, amit a nemzetközi munkásmozgalom csak lassan körvonalazott mindeddig. Valójában az öngazgatás ad alkalmat, hogy teljes tartalmában és jelentőségében határozza meg e fogalmat a proletariátus diktatúrája szemszögéből. Nem az a kérdés: vajon létezik-e az érdekek és társadalmi erők pluralizmusa a szocializmusban? A helyes kérdésfelvetés: milyen pluralizmus fejezi ki a társadalmi átlakulást, és van összhangban a proletárdiktatúra politikai rendszerének haladást jelentő fejlődésével, elhatárolva ezt a fejlődést az etatista monizmustól, de a parlamentáris pluralizmustól is.

A tudományos értekezlet másik jelentős kérdése az érdek társadalmi tartalmi meghatározása és az érdek kifejezőjének és hordozójának körvonalazása volt. Mert beszélünk róla és létezik: egyéni érdek, csoport-érdek, közös érdek, általános társadalmi érdek, és nem mindegy ki ezeknek az érdekeknek a tényleges, vagy látszólagos hordozója. Még kevésbé mellékes, hogyan és milyen tényező fogalmazza meg a tényleges vagy vélt érdekeket. Különösen jelentős kérdés a Kommunista Szövetség szerepe az érdekek nemcsak tudatosításában és körvonalazásában, de azok összehangolásában, az érdekek szintézise kialakításában szocialista öngazgatásunk társadalmi gyakorlatában.

Folyóiratunk e számában a jelentős tudományos értekezleten felvetett kérdések érzékeltetéseként két közismert politológus munkáját közöljük: dr. Jovan Đorđević akadémikus munkáját, akit a III. kongresszus újra a JPESZ elnökévé választott és a szerbiai köztársasági egyesület elnökének, dr. Najdan Pašić professzornak a munkáját.

R. L.